

Imperial War Museum, London

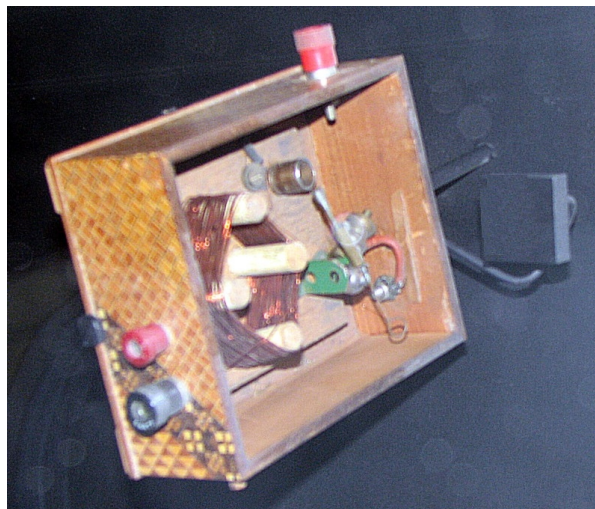
Tako, po „prvi rundi“ službenih obveznosti v Londonu se mi zdi vredno zapisati nekaj besed tudi o tem muzeju. Imperialni vojni muzej se nahaja na južnem bregu reke Temze, nedaleč od znamenite železniške postaje „Waterloo“.

Imperialni vojni muzej, vhod krasita dva 15-palčna topova (te so razvili leta 1912 za moderne bojne ladje razreda „Queen Elizabeth“). Topova na sliki sta bila prvotno nameščena na bojnih ladjah razreda „Revenge“ (HMS Ramilles in Resolution). Vsak tehta dobrih 100 ton, domet cca. 900kg težkega izstrelka pa je bil 29 kilometrov.

Eksponati muzeja obsegajo zgodovino več ali manj vseh vojnih konfliktov nekje od začetka pa do devdesetih let prejšnjega stoletja. V veliki avli zgradbe so na ogled večje „zadeve“. Te gredo od oklepnikov (Sherman, Jagdpanzer, T-34, Matilda-2,...), pa nekaj letal prve (Sopwith Camel, RAF Be2) in druge (Spitfire, P-51 Mustang, Focke-Wulf FW190, itd.) svetovne vojne, raket V1 in V2 ter Polaris, množice artiljerijskih ter ladijskih topov in še kup drugih naprav. Dve stvari sta mi še posebej ostali v spominu: ena je nemški

opazovalni stolp iz prve svetovne vojne. Gre za 24 metrov visoko teleskopsko cev, v katero je namontiran sistem zrcal in leč (periskop), vse skupaj so pa se nahaja na vozičku. Zadeva, ki na bojiščih ni bila pretirano razširjena (po zmogljivostih so jo namreč daleč prekašali opazovalni baloni in izvidniška letala), še vedno deluje in skoznjo se vidi podrobnosti cca. tri kilometre oddaljene katedrale. Druga stvar je prenosni protiletalski zaklon (bunker) za dve osebi. Nedvomno je bila okoli dva metra visoka masivna jeklena konstrukcija uporabna za zaščito pred „lahkimi“ letalskimi napadi, a mi vseeno še ni jasno, na kakšen način sta zadevo dve osebi prenašali, hi.

Doma narejeni kristalni sprejemnik za sprejem BBC. Primerek prihaja iz Kanalskih otokov, ki so bili edino okupirano ozemlje britanskega otočja med drugo svetovno vojno (od 30. junija 1940 pa do 9. maja 1945).

Poleg osrednjega razstavnega prostora (v nekaj nadstropjih) je muzej razdeljen na več oddelkov

(kronološki pregled bojevanj v 20. stoletju, „Secret War“, razstava o holokavstu, itd.). Na moje presenečenje sem v celoti gledano videl razstavljenih kar precej „radijskih“ zadev. V galerijah, kjer sta predstavljeni svetovni vojni, je tako moč videti razno komunikacijsko opremo z bojišč, letal in ladij, ali pa recimo samo preprosti kristalni sprejemnik, s katerim so med okupacijo poslušali „BBC“. V delu, ki opisuje novejšo zgodovino, je radijske tehnike sicer nekoliko manj, a vseeno se da tu pa tam videti kakšen zanimiv kos opreme.

Nemški radar za usmerjanje protiletalskih topov „Wurzburg Type-A“ (mali Wurzburg). Prvič so ga predstavili leta 1939, deloval pa je na cca. 560 MHz z dometom okoli 30 km. Anteno premera 3m so za transport lahko prepognili - kot je to prikazano na sliki.

Morda najbolj zanimiv (in z razstavljenih največ komunikacijske tehnike) je oddelek muzeja z imenom „Secret War“. Ta prikazuje delovanje obveščevalnih in protiobveščevalnih služb v različnih krajih in obdobjih zgodovine. Na ogled je razno orožje, oprema in dokumentacija, potrebna za takšno delovanje. Kar nekaj je tudi

pripomočkov „a la James Bond“, ki so svoj čas verjetno predstavljali vrhunec tehnologije. Seveda brez komunikacij ne gre in tako lahko tu vidimo precej primerkov vohunske radijske opreme – od radijskih kovčkov iz druge svetovne vojne pa do prenosnih komunikacijskih centrov izpred nekaj desetletij.

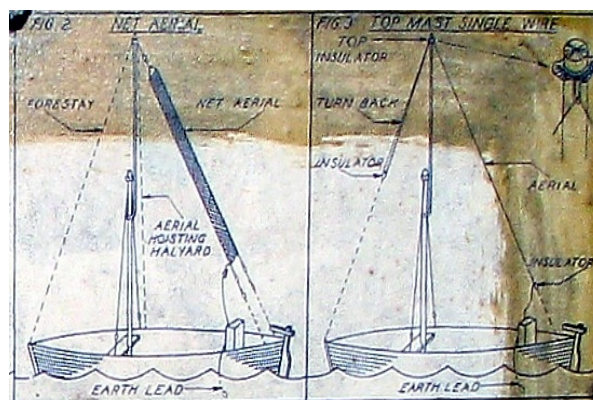

Sprejemnik HRO, ki ga je uporabljal Stan Martin. Martin je bil civilni radijski navdušenec, ki pa je med drugo svetovno vojno deloval tudi za RSS (Radio Security Service) kot „Voluntary Interceptor“. Ti so imeli nalogo prestrezati sovražnikov radijski promet – tako morebitnih vohunov na britanskem ozemlju kot nemških radijskih postaj.

Na ogled je tudi množica zanimivih dokumentov – od navodil za uporabo radijske opreme pa do šifrantov ter procedur za ravnanje v nevarnih situacijah. Presenetilo me je, ko sem razstavljenih videl nekaj listov v italijanščini – dnevna poročila italijanskih mornariških obveščevalnih služb o opazovanju in prisluškovanju radijskega prometa nad Jadrantom (1918). Omenjeni sta tudi mesti Portorož in Piran. Delček poročila izgleda nekako takole: „Aktivnost - Pula: 25. februarja ob 23.55

uri opažen zrakoplov v letu proti Portorožu (Piranu), v tem času zaznan tudi signal postaje „SW“ (še neidentificirane), ki oddaja informacijo o premikih plovil... „ Zanimivo branje. In kar malo žal mi je bilo, da je na ogled samo nekaj listov, pa še ti se med seboj delno prekrivajo.

Gregor, M/S53RA

Detajl iz navodil za postavitev antene oddajnika „Rees Mace Type ET344“, namenjenega rešilnim čolnom. V navodilih zvemo med drugim tudi, da naj ne postavljajmo antene, če v bližini opazimo sovražna letala.